

1

Február 2016
Ročník 24

ODBORNÝ
BANKOVÝ
ČASOPIS

BILITEC

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

Strieborná zberateľská minca k 150. výročiu narodenia Ladislava Nádašeho-Jégého

Pri príležitosti 150. výročia narodenia Ladislava Nádašeho-Jégého, popredného predstaviteľa slovenskej literatúry, vydala Národná banka Slovenska 19. januára 2016 striebornú zberateľskú mincu v nominálnej hodnote 10 eur.

Minca realizovaná podľa návrhu Asamata Baltaeva, DiS.

Ladislav Nádašeho-Jégé je jedným z ťažiskových autorov slovenskej medzivojnovnej literatúry a kľúčovým predstaviteľom slovenského literárneho naturalizmu. Narodil sa 12. februára 1866 v Dolnom Kubíne. Vyštudoval lekársku fakultu v Prahe a ako lekár pôsobil takmer celý život v Dolnom Kubíne, kde 2. júla 1940 aj zomrel. Prvé obdobie jeho tvorby z prelomu osemdesiatych a deväťdesiatych rokov 19. storočia predstavujú satirické prózy *Žart*, *Vada*, *Výhody spoločenského života*, *Omyl*, *Kúra*, *Pomsta*. Druhé obdobie tvorby v dvadsiatych a tridsiatych rokoch 20. storočia charakterizuje príklon k historizmu a postupný prechod od poviedok a noviel k románom – *Wieniawského legenda* (1922), *Adam Šangala* (1924), *Kuruci* (1925), *Magister rytier Donč*, *Horymír* (1926), *Svätopluk* (1928). Okrem prózy písal aj divadelné hry, zdravotno-osvetové články a venoval sa literárnej publicistike. V románe *Cesta životom* (1930) sa vrátil k aktuálnejšej téme, k obrazu malomeštiackej slovenskej spoločnosti od deväťdesiatych rokov 19. storočia do roku 1918 a rozvinul v ňom svoje pesimistické a ironické vnímanie sveta. Osobitné miesto v Jégého diele majú humoristické prózy z dedinského prostredia z posledných rokov jeho tvorby.

Na výtvarný návrh mince vyhlásila Národná banka Slovenska v decembri 2014 verejnú anonymnú

súťaž, do ktorej predložilo trinásť autorov trinásť výtvarných prác. Komisia na posudzovanie výtvarných návrhov pamätných mincí a zberateľských mincí ich hodnotila vo februári 2015. Jej odbornou poradkyňou bola Mgr. Dana Hučková, CSc., riaditeľka Ústavu slovenskej literatúry Slovenskej akadémie vied.

Na základe odporúčenia odbornej komisie schválila Banková rada NBS na realizáciu výtvarný návrh autora Asamata Baltaeva, DiS., ktorému bola udelená znížená prvá cena. Komisia vyhodnotila jeho návrh ako najlepšie vystihujúci zadanú tému po obsahovej i výtvarnej stránke a ocenila aj mimoriadnu kompozičnú zrodu medzi averzom a reverzom. Dominantu mincového poľa tvorí na oboch stranách na výšku vložený obdĺžnik. Na averze tvorí knihu a je vyplnený názvami Jégého diel, pričom ako koncovka knižnej strany je vložená historická postava sediaceho bojovníka. Na reverze je v rámci výstižný portrét spisovateľa v mladšom veku. Na šírku základne nadväzuje v spodnej časti v troch riadkoch text. Oba prvky, portrét i písmo, výrazne vystupujú z hladkej plochy pozadia.

Druhú cenu získal akad. soch. Ivan Řehák. Jeho návrh komisiu zaujal kvalitným a zaujímavým

(Pokračovanie na 3. str. obálky)

Strieborná zberateľská minca k 150. výročiu narodenia Ladislava Nádašiho-Jégého

(Pokračovanie z 2. str. obálky)

sochárskym spracovaním. Plocha averzu zahŕňa pootvorenú knihu s hlavami dvoch historických postáv z literárnych diel spisovateľa na jej čelnej strane. Prakticky celej ploche reverzu dominuje zobrazenie Jégého z profilu. Na oboch stranách kompozíciu dotvárajú harmonicky umiestnené texty.

V súťaži boli udelené dve tretie ceny. Jednu z nich získal Mgr. art. Peter Valach. Autor na averze pracuje s vedutou historického námestia v Dolnom Kubíne, celoživotného pôsobiska spisovateľa. V dolnej časti výjavu sú umiestnené okuliare ako Jégého charakteristický atribút. Na reverze je portrét spisovateľa, pričom mincové pole je rozdelené rámovaním. Za hranicou rámu sú zobrazené symboly Jégého aktivít ako spisovateľa a lekára – písacie brko a had. Ďalšia tretia cena

bola udelená Mgr. art. Miroslavovi Hricovi, ArtD. Na averze si vybral motívy z historického románu Adam Šangala – jazdca na vzpínajúcom sa koni a hrad na brale. Na reverze stvárnil portrét spisovateľa doplnený faksimile podpisu.

Strieborná zberateľská minca s priemerom 34 mm a hmotnosťou 18 g bola vyrazená zo striebra s rýdzosťou 900/1000 v Mincovni Kremnica. Na hrane je razbou do hĺbky uvedený nápis PROZAIK – PUBLICISTA – LITERÁRNY KRITIK. Zo schváleného limitovaného počtu 11 000 kusov mincí bolo vyrazených 3 200 kusov v bežnom a 5 600 kusov v proof vyhotovení.

Dagmar Flaché
Foto: Štefan Fröhlich

2. cena
akad. soch. Ivan Řehák

3. cena
Mgr. art. Peter Valach

3. cena
Mgr. art. Miroslav Hric, ArtD

ILLIAB